

Projekt

z dnia 17 maja 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY SŁAWOBORZE**

z dnia 29 maja 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie
Sławoborze na lata 2024-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) , w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424) Rada Gminy Sławoborze uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sławoborze na lata 2024-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała nr XXVII/153/20 Rady Gminy Sławoborze z dnia 22 grudnia 2020 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sławoborze na lata 2021-2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sławoborze.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Kuźma

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Sławoborze
z dnia 29 maja 2024 r.

**Program Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej
w Gminie Sławoborze
na lata 2024 – 2027**

Spis treści

I. Wstęp

II. Przemoc domowa – podstawowe pojęcia.

III. Podstawy prawne działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

IV. Zasoby umożliwiające przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Sławoborze.

V. Założenia Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

VI. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w gminie Sławoborze.

VII. Cele programu.

VIII. Monitorowanie, sprawozdawczość i środki finansowe na realizację Programu.

IX. Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy domowej.

X. Podsumowanie

I Wstęp

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym jego osobowość, poglądy, system wartości. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Wśród wielu niepokojących zjawisk obserwujemy jeszcze jedno – przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, główną atrakcją filmów czy gier komputerowych. Przemoc stała się rodzajem rozrywki, zabawy. Choć przemoc, agresja jako forma zachowań społecznych istniała od dawna we wszystkich kulturach i religiach, to właśnie obecnie obserwujemy zjawisko eskalacji przemocy, a jednocześnie wzrastającego nią zainteresowania.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach.

Przemoc domowa jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Co ważne przemoc rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 6 ust. 2 pkt 1 nałożyła na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2 – 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Niniejszy Program zmierza nie tylko do łagodzenia skutków trudnej sytuacji osób dotkniętych przemocą domową poprzez objęcie ich profesjonalnym wsparciem, lecz również do zmiany sposobu myślenia społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej. Jego nadrzędnym celem jest ograniczanie na terenie gminy Sławoborze skali problemu przemocy, zaś cele szczegółowe odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy domowej.

II Przemoc domowa – podstawowe pojęcia

Przemoc domowa to zjawisko społeczne dotyczące bezpośrednio osób jej doznających, stosujących i świadków przemocy, w które uwikłane zostają również inne osoby wspólnie zamieszkujące, najbliższe otoczenie sąsiedzkie oraz przedstawiciele instytucji, mających z nią kontakt.

Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej definiuje przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udržczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

h) małoletniego,

- wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Rodzaje i formy przemocy:

- przemoc fizyczna - wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
- przemoc psychiczna - umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych np. poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb itp.
- Przemoc seksualna - wymuszanie niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy np. sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych form i praktyk seksualnych, krytyka zachowań seksualnych itp.
- przemoc ekonomiczna - działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy np. niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia itp.
- zaniedbanie - ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych, emocjonalnych osób najbliższych, jest to często spotykana forma przemocy wobec dzieci, ludzi starszych

oraz wobec osób niepełnosprawnych – przez ich rodziców, dorosłe dzieci, opiekunów czy domowników np. nieprawidłowe żywienie, brak dbałości o higienę osobistą, izolacja, brak kontroli i pozbawienie opieki przez długi czas, zaniedbanie stanu zdrowia, brak kontroli i zainteresowania w realizacji obowiązku szkolnego.

Zespół Interdyscyplinarny jest grupą specjalistów podejmujących współpracę celem udzielenia pomocy osobom lub rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy domowej.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, diagnozowanie problemu przemocy domowej, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą oraz rozpowszechnianie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Celem powołania Zespołu Interdyscyplinarnego jest szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa, ograniczenie zjawiska przemocy domowej, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb (w tym realizacja procedury Niebieskiej Karty).

Podstawowy skład Zespołu Interdyscyplinarnego stanowią przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Policji
- oświaty
- ochrony zdrowia
- organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

W Gminie Sławoborze funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej powołany przez Wójta Gminy Sławoborze na podstawie Zarządzenia nr 44/2023 z dnia 14 września 2023r. i nr 56/2023 z dnia 13 października 2023r.

III Podstawy prawne działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w istotny sposób rozszerzyła zarówno definicję przemocy domowej, jak i krąg osób jej doznających. Wprowadziła wyraźny podział zadań pomiędzy Zespołem Interdyscyplinarnym a grupami diagnostyczno-pomocowymi, których autonomia i poziom decyzyjności zostały wzmocnione. W skład grup diagnostyczno-pomocowych obligatoryjnie wchodzi pracownicy socjalni i funkcjonariusze Policji - od ich decyzji zależy dalsza struktura grupy, którą można poszerzyć o uczestnictwo wielu profesjonalistów z różnych dziedzin. Takie podejście daje możliwość dostosowywania zarówno składu grupy, jak i organizacji przebiegu jej pracy, adekwatnie do sytuacji życiowej osoby doznającej przemocy domowej. Wzmocnione zostały również oddziaływania skierowane do osób stosujących przemoc. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, wyznaczając kierunki ich rozwoju, stworzyła zarazem warunki służące zwiększaniu skuteczności procedury „Niebieskie Karty”, wpływu grupy diagnostyczno-pomocowej na osoby stosujące przemoc, między innymi poprzez egzekwowanie zobowiązań i możliwości zastosowania instrumentów prawno-karnych.

Dotychczasowe doświadczenia pokazują, iż równoległe do wdrażania nowych rozwiązań pomocowych i doskonalenia kompetencji zawodowych specjalistów należy kontynuować działania edukacyjne adresowane do społeczności lokalnej. Ma to znaczenie zarówno z perspektywy organizowania skutecznego wsparcia dla osób doznających przemocy, jak i z punktu widzenia szeroko pojętej profilaktyki. Na podstawie obserwacji, poczynionych przede wszystkim w toku realizacji procedury „Niebieskie Karty”, można zauważyć, że szybkość interwencji i skuteczność pomagania osobom doznającym przemocy domowej są zależne od poziomu społecznej zdolności do identyfikowania przejawów przemocy i umiejętności reagowania na nie.

Szczególnej uwagi wymagają aspekty ochrony dzieci, osób dorosłych i dzieci z niepełnosprawnościami oraz seniorów. Tworzenie warunków sprzyjających propagowaniu wiedzy, kształtowaniu umiejętności i postaw, stanowi warunek niezbędny nie tylko do tego, aby skutecznie powstrzymać przemoc domową, ale także efektywnie zapobiegać jej występowaniu.

Dokumenty prawa krajowego regulujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- 2) Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- 4) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej

5) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

6) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

IV Zasoby umożliwiające przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Sławoborze

Do zasobów umożliwiających skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej w Gminie Sławoborze zalicza się instytucje i organizacje prowadzące działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy domowej. Udzielają one kompleksowego wsparcia rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem przebywających w nich małoletnich dzieci oraz prowadzą szereg działań profilaktycznych, ukierunkowanych na ograniczenie występowania zjawiska przemocy domowej.

W Gminie Sławoborze oraz w strukturach Powiatu świdwińskiego funkcjonują obecnie następujące instytucje zajmujące się problematyką przemocy domowej:

Nazwa jednostki	Adres
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławoborzu Punkt Konsultacyjny przy GOPS w Sławoborzu (specjaliści: terapeuta uzależnień, psycholog)	ul. Leśna 1A 78-314 Sławoborze
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sławoborzu	ul. Leśna 1A 78-314 Sławoborze
Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Sławoborzu	ul. Leśna 1A 78-314 Sławoborze
Komenda Powiatowa Policji Rewir Dzielnicowych w Sławoborzu	ul. Królowej Jadwigi 2 78-300 Świdwin ul. Lipowa 6 78-314 Sławoborze

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Koszalińska 12 78-320 Połczyn - Zdrój
Placówki oświatowe	Placówki szkolne i przedszkolne z terenu Gminy Sławoborze, w szczególności pedagodzy i psychologowie

V Założenia Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej

Cechy programu:

- systemowość - program jest spójnym i wielopoziomowym systemem przeciwdziałania przemocy opartym o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy
- interdyscyplinarność - wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji
- kompleksowość - uwzględnianie różnych aspektów przemocy domowej: prawnego, psychologicznego, moralnego, społecznego
- efektywność - diagnoza problemu, rozpoznanie zjawiska i jego lokalnych uwarunkowań pozwala na wypracowanie skutecznych - efektywnych rozwiązań

Adresaci programu:

- osoby doznające przemocy domowej
- osoby stosujące przemoc domową
- świadkowie przemocy domowej
- ogół mieszkańców Gminy Sławoborze
- profesjonaliści zaangażowani w przeciwdziałanie przemocy domowej, organizowanie wsparcia i pomocy dla osób doznających przemocy domowej

Realizatorzy programu:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Sławoborzu
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławoborzu
- Urząd Gminy Sławoborze
- Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie i Rewir Dzielnicowych w Sławoborzu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sławoborzu
- Placówki Oświatowe
- inne instytucje i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy

Miejsce i czas realizacji:

Program realizowany będzie w Gminie Sławoborze w okresie od dnia 1 stycznia 2024r. do dnia 31 grudnia 2027r.

Prognozowane efekty:

- zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy domowej
- pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy
- zwiększanie dostępności pomocy dla ofiar przemocy domowej
- spadek liczby przypadków przemocy domowej
- profesjonalizm pomocy w obszarze przemocy domowej

VI Diagnoza zjawiska przemocy domowej w gminie Sławoborze

Przemoc domowa jest jedną z przyczyn, dla których rodziny, bądź osoby w nią uwikłane mogą ubiegać się o objęcie pomocą lub wsparciem ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławoborzu. Spośród 208 rodzin korzystających w roku 2020 ze świadczeń pomocy społecznej, rodziny gdzie występowała przemoc, stanowiły 0,96 % (2 rodziny), w roku 2021 spośród 192 rodzin – 0,52 % (1 rodzina) to rodziny z problemem przemocy, w roku 2022 – na 159 rodzin korzystających ze świadczeń – rodziny z przemocą stanowiły 1,87% (3 rodziny), zaś w roku 2023 na 132 rodziny korzystające ze świadczeń - rodziny z przemocą stanowiły 0%.

Zjawisko przemocy domowej na terenie gminy Sławoborze nie stanowi dominującego problemu społecznego – jeśli popatrzymy na ten problem w ujęciu statystycznym, ale z punktu widzenia szkód fizycznych, moralnych, psychicznych i społecznych, jakie przemoc ze sobą niesie, wymaga ona priorytetowego potraktowania wśród występujących problemów społecznych.

Szczególnie wobec faktu, potwierdzonego w wielu badaniach społecznych, iż osoby doznające przemocy w dzieciństwie o wiele częściej demonstrują zachowania agresywne w życiu dorosłym. Negatywne, wynikające z przemocy stany emocjonalne znacznie utrudniają konstruktywne radzenie sobie ze stresem w życiu oraz zaciemniają realne spojrzenie na własne agresywne zachowania. Nie widzi się więc, że krzywdzi się bliskich.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące problemu przemocy w gminie Sławoborze w latach 2020-2023.

osoby objęte pomocą	2020	2021	2022	2023
liczba osób doznających przemocy	21 w tym 2 dzieci	22 w tym 0 dzieci	11 w tym 1 dzieci	26 w tym 2 dzieci
liczba osób stosujących przemoc	20	19	11	22
liczba spotkań ZI	4	4	5	16
liczba spotkań grup roboczych	39	50	32	86
prowadzona liczba NK ogółem	25	29	19	33
założonych	20	21	11	29
kontynuacja	5	8	8	4
liczba zakończonych NK – ustanie przemocy	9	12	14	14
liczba zakończonych NK – brak zasadności	1	8	1	2
liczba osób, które skorzystały z porad specjalistów	18	10	8	14
liczba porad udzielonych przez specjalistów	23	14	25	19

formy wsparcia rodzin i osób	2020	2021	2022	2023
pomoc psychologiczna (liczba porad)	19	7	7	10
pomoc prawna (liczba porad)	2	1	2	2
praca socjalna	21	22	11	26
pomoc terapeuty psychoterapii uzależnień (liczba porad)	2	6	16	9
konieczność udzielenia schronienia	1	0	0	0

formy wsparcia dla sprawców przemocy	2020	2021	2022	2023
skierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	0	0	0	4
skierowanie do GKRPA	2	8	6	7
wniosek do Sądu o przymusowe leczenie	0	1	0	0
zawiadomienie organów ścigania o przestępstwie	3	0	7	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności ZI w latach 2020-2023

W latach 2020-2023 nie można jednoznacznie określić skali występowania zjawiska przemocy domowej. W stosunku do roku 2020 liczba założonych w danym roku NK wzrosła w roku 2021 o 5%, w roku 2022 zmalała o 48%, a w roku 2023 ponownie wzrosła o 163%. Tak duży wzrost w 2023 roku związany jest przede wszystkim z faktem wszczynania kilku procedur NK w jednej rodzinie – dla każdej osoby doznającej przemocy osobno. Świadczy to może o potrzebie kontynuacji kompleksowego wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, jak również wdrożeniu działań w stosunku do osób stosujących przemoc. Ważnym elementem działań jest również podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej oraz promowanie wzorców życia rodzinnego wolnych bez agresji i przemocy.

Można zauważyć, że przemoc domowa powiązana jest z nadużywaniem alkoholu. W 2020 roku w 10% przypadkach skierowano wnioski do GKRPA, w roku 2021 w 38% przypadków, w roku 2022 w 42% przypadków, natomiast w roku 2023 w 24% przypadków. Sytuacja ta przekłada się na skuteczność interwencji w rodzinach, gdzie występuje przemoc. Analizy pokazują, że tam gdzie nie ma problemów alkoholowych łatwiej pracuje się z rodzinami i szybciej można osiągnąć pożądane rezultaty – zamknięcie procedury Niebieskie Karty na skutek ustania przemocy. Uzależnienie wpływa na przewlekłość postępowania korekcyjnego.

Wśród form wsparcia rodziny najczęściej korzystają z pracy socjalnej, następnie z pomocy psychologicznej i terapeuty uzależnień. Osoby mogą również skorzystać z pomocy w formie porad prawnych.

Jakość pomocy oferowanej mieszkańcom Gminy Sławoborze zależy również od możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych zatrudnionych specjalistów. W ramach gminnego Programu w latach 2020-2023 członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz osoby pracujące ze zjawiskiem przemocy uczestniczyli w specjalistycznych szkoleniach i konferencjach, w szczególności:

- „Identyfikacja i niwelacja potencjalnych zagrożeń związanych z handlem ludźmi i ich przemytu” – Projekt „Integracja dla bezpieczeństwa - współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych” nr NMF/PA18/004 finansowany w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021
- Zmiana Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych i innych ustaw. Dokumentacja Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych. Realizacja procedur przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykładnia i stosowanie prawa przez członków ZI – szkolenie on-line, M-M Centrum Usług Szkoleniowo- Doradczych
- Zmiana Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w rodzinie - współpraca ośrodka pomocy społecznej i powiatowego centrum pomocy rodzinie - Europejskie Centrum Edukacji i Turystyki Ośrodek Kursów i Szkoleń Agencja Zatrudnienia Leszek Czubiński; organizator Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdwinie
- Szkolenie z zakresu nowelizacji ustawy o przemocy domowej - IMAGO Szkolenia, Doradztwo, Profilaktyka; organizator Wydział Współpracy Społecznej Urzędu Marszałkowskiego WZ
- Szkolenie organizowane przez PCPR w Świdwinie z zakresu interwencji kryzysowej dla osób stykających się zawodowo z kryzysem - realizowane w ramach Projektu „Regionalne Pogotowie Kryzysowe”
- Cykl spotkań superwizyjnych dla członków ZI i GKRPA prowadzonych zgodnie z zaleceniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok

2022 – realizowanych w okresie od XII 2021r. do IV 2022r. przez Centrum Terapeutyczno Rozwojowe SYMETRIA

- „Psychologia sprawcy i ofiary przemocy domowej”

Poniżej przykłady działań realizowanych na przestrzeni lat 2020-2023 dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej:

- Kampania Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem, Postaw na rodzinę oraz Reaguj na przemoc
- Działania w Szkole Podstawowej oraz Zespole Placówek Specjalnych - realizacja projektów Młode Głowy Fundacji UNaweza oraz Szkoła Odpowiedzialna Cyfrowo Fundacji Dbam o Mój Zasięg, pogadanki dla dzieci i młodzieży prowadzone przez dzielnicowego, przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji w Świdwinie, psychologa szkolnego, aktualizowanie informacji dot. instytucji pomocowych oraz materiałów z zakresu profilaktyki przeciwdziałania przemocy na stronach internetowych szkół, w gablotach ściennych i tablicach informacyjnych, przedstawienia teatralne o tematyce profilaktycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy
- Projekt „Bezpieczniej w szkole. Ty też masz na to wpływ”, którego celem było zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i relacji między rówieśnikami, przeciwdziałanie przemocy w internecie, integrację uczniów poprzez wspólne działania, przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu i narkotyków.
- Realizacja programu UNPLUGGED dot. uzależnienia i przemocy, opartego na modelu wszechstronnego wpływu społecznego.
- Realizacja projektu socjalnego „Świadoma rodzina – szczęśliwa rodzina”
- Realizacja projektu socjalnego pt. „Bezpieczna rodzina – radosne dzieciństwo”.

VII Cele programu

CEL NADRZĘDNY:

Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz dążenie do ograniczania skali i skutków tego zjawiska, poprzez budowanie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób potrzebujących pomocy, zagrożonych i doznających przemocy domowej.

CELE PROGRAMU:

1. Profilaktyka i edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Dostępność i skuteczność ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.
4. Podniesienie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Poniższa tabela przedstawia działania podejmowane w ramach realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Sławoborze na lata 2024-2027.

Cel I: Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Nr	Cele operacyjne	Planowane działania	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy zadania	Okres realizacji
1	Wzrost poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców na temat zjawiska przemocy domowej	1.1. Aktualizowanie strony internetowej zawierającej informacje na temat zjawiska przemocy i możliwości poszukiwania pomocy	- liczba aktualności zamieszczonych w ciągu roku kalendarzowego	GOPS, UG, ZI	2024-2027
		1.2. Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych (ulotek, plakatów, broszur)	- liczba wytworzonych oraz rozdystrybuowanych materiałów	ZI, GOPS, UG, NGO, jednostki oświatowe	2024-2027
		1.3. Rozpowszechnianie informacji na temat problematyki przemocy domowej	- liczba artykułów prasowych lub informacji na stronie internetowej - liczba podmiotów, do których przekazano materiały informacyjne	ZI, GOPS, NGO, UG, jednostki oświatowe	2024-2027
		1.4. Organizowanie konferencji, kampanii i warsztatów o tematyce przeciwdziałania przemocy	- liczba zorganizowanych wydarzeń - liczba przeprowadzonych kampanii	ZI, GOPS, UG, NGO,	2024-2027
2	Prowadzenie edukacji służącej wzmocnieniu	2.1. Organizacja szkoleń, warsztatów i spotkań dla rodziców	- liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów i spotkań	GOPS, UG, placówki oświatowe	2024-2027

	opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców		- liczba rodziców uczestniczących w szkoleniach, warsztatach, spotkaniach		
		2.2. Prowadzenie pracy socjalnej i asystentury rodzinnej	- liczba rodzin objętych pracą socjalną, - liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny, - liczba zawartych kontraktów socjalnych - liczba planów pracy z rodziną	GOPS	2024-2027
		2.3. Udzielanie porad i konsultacji indywidualnych	- liczba udzielonych porad i konsultacji - liczba rodzin objętych poradnictwem	GOPS, ZI, placówki oświatowe	2024-2027
3	Przeprowadzenie diagnozy zjawiska przemocy domowej	3.1. Przeprowadzenie badania diagnostycznego	- liczba przeprowadzonych diagnoz	GOPS, ZI, UG	2026
4	Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych w placówkach oświatowych w zakresie	4.1. Przeprowadzenie warsztatów, pogadanek, spektakli profilaktycznych	- liczba przeprowadzonych warsztatów, pogadanek i spektakli - liczba rekomendowanych programów	placówki oświatowe, GOPS	2024-2027

	rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy, radzenia sobie z agresją i stresem		profilaktycznych zrealizowanych w placówce		
		4.2. Realizacja zajęć dotyczących zjawiska przemocy w ramach godzin wychowawczych	- liczba placówek prowadzących działania - liczba przeprowadzonych lekcji	Placówki oświatowe	2024-2027
5	Integracja rodzin poprzez zabawę i edukację	5.1. Organizowanie i wspieranie przedsięwzięć umożliwiających rodzinie wspólne spędzanie wolnego czasu, połączonych z edukacją	- liczba zrealizowanych przedsięwzięć na rzecz rodzin	GOPS, Placówki oświatowe, GOK	2024-2027
Cel II: Dostępność i skuteczność ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową					
Nr	Cele operacyjne	Planowane działania	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy zadania	Okres realizacji
1	Dostępność do podmiotów udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej	1.1. Podejmowanie przez Zespół Interdyscyplinarny działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”	- liczba posiedzeń Zespołu - liczba posiedzeń Grup Diagnostyczno Pomocowych - liczba rodzin objętych pomocą, - liczba wszczętych postępowań w ramach procedury Niebieskiej Karty	ZI, GOPS	2024-2027

		1.2. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego	- liczba osób, które skorzystały z konsultacji (doznających przemocy i sprawców przemocy), - liczba udzielonych porad - liczba godzin dyżurów specjalistów	GOPS, UG	2024-2027
		1.3. Informowanie o działających regionalnych i ogólnopolskich telefonach zaufania i instytucjach pomocowych	- liczba upowszechnionych informacji o telefonach pomocowych, np. Niebieska Linia i instytucjach pomocowych	ZI, GOPS, UG	2024-2027
2	Informacja i edukacja w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy przez osoby dotknięte przemocą domową	2.1. Bieżące monitorowanie wykazu podmiotów i organizacji udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz aktualizowanie co najmniej raz w roku bazy teleadresowej podmiotów udzielających pomocy oraz umieszczanie jej na stronach internetowych	- liczba przeprowadzonych aktualizacji, - liczba podmiotów w bazie	GOPS, ZI, UG, PCPR	2024-2027

		2.2. Przygotowanie materiałów informacyjnych i ich umieszczanie w miejscach ogólnodostępnych	- liczba opracowanych i udostępnionych materiałów	GOPS, ZI, UG	2024-2027
		2.3. Przygotowanie informacji oraz jej umieszczenie na stronach internetowych podmiotów realizujących Program	- liczba stron, na których zamieszczona została informacja	GOPS, ZI, UG	2024-2027
3	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową	3.1. Podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą	- liczba podjętych interwencji	Policja, GOPS, podmioty uprawnione	2024-2027
		3.2. Diagnoza sytuacji rodziny dotkniętej przemocą	- liczba przeprowadzonych diagnoz rodzin dotkniętych przemocą	ZI	2024-2027
		3.3. Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy	- liczba osób, które otrzymały informację o możliwościach uzyskania pomocy	ZI, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, Policja	2024-2027
		3.4. Udzielanie pomocy socjalnej, prawnej, psychologicznej i terapeutycznej osobom doznającym przemocy domowej	- liczba osób, którym udzielono pomocy	GOPS, UG	2024-2027
		3.5. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w	- liczba osób, które skorzystały z miejsc w ośrodkach	GOPS, PCPR	2024-2027

		ośrodkach interwencji kryzysowej i ośrodkach wsparcia	interwencji kryzysowej		
		3.6. Zapewnienie bezpieczeństwa, szczególnie dzieciom w związku z bezpośrednim zagrożeniem zdrowia i życia	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodzin w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, - liczba osób, którym wydano nakaz opuszczenia lokalu w związku z przeprowadzoną interwencją policji	GOPS, Policja	2024-2027
		3.7. Podejmowanie działań na rzecz pierwszeństwa w otrzymaniu przez osoby doświadczające przemocy domowej umowy najmu lokalu socjalnego lub mieszkalnego	- liczba osób, które otrzymały mieszkanie w związku z występowaniem przemocy domowej	GOPS, UG, Komisja Mieszkaniowa	2024-2027
4	Wspieranie rodziny, w której występuje zjawisko przemocy domowej	4.1. Monitorowanie sytuacji rodziny dotkniętej przemocą	- liczba rodzin objętych monitoringiem - liczba wizyt w środowisku	GOPS, policja,	2024-2027
		4.2. Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą domową	- liczba programów terapeutycznych - liczba osób korzystających z programów terapeutycznych	GOPS	2024-2027

Cel III: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Nr	Cele operacyjne	Planowane działania	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy zadania	Okres realizacji
1	Interweniowanie w sytuacjach stosowania przemocy domowej	1.1. Wdrażanie procedury „Niebieska Karta” przez uprawnione podmioty	- liczba formularzy NK, - liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, - liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań	ZI, GOPS	2024-2027
		1.2. Zgłaszanie osób podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej, które nadużywają alkoholu na leczenie odwykowe	- liczba wniosków złożonych do GKRPA, - liczba wniosków skierowanych do sądu przez GKRPA	ZI, GKRPA	2024-2027
		1.3. Udzielenie informacji o konsekwencjach stosowania przemocy oraz proponowanie możliwości podjęcia terapii oraz udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	- liczba osób skierowanych do punktu konsultacyjnego - liczba osób, którym udzielono wsparcia terapeutycznego,	ZI, GOPS, PCPR	2024-2027
		1.4. Składanie zawiadomień do	- liczba skierowanych	ZI, sąd, prokuratura	2024-2027

		prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	zawiadomień, - liczba wydanych przez sąd zakazów zbliżania się do ofiary przemocy		
2	Realizowanie programów oddziaływań korekcyjno-educacyjnych wobec sprawców przemocy	2.1. Kierowanie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-educacyjnych dla sprawców przemocy	- liczba programów zrealizowanych przez powiat lub inne podmioty - liczba edycji programów - liczba osób stosujących przemoc objętych programami - liczba osób, które ukończyły program - liczba osób wobec których sąd orzekł obowiązek udziału w programie korekcyjno-educacyjnym	PCPR, GOPS, ZI, Sąd Rejonowy	2024-2027
3	Informowanie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o konsekwencjach stosowania przemocy oraz możliwościach uzyskania pomocy	3.1. Rozpowszechnianie informacji o podmiotach realizujących ofertę skierowaną do osób stosujących przemoc domową, w szczególności programy korekcyjno-educacyjne	- liczba opracowanych informatorów - liczba udzielonych informacji	ZI, GOPS, PCPR	2024-2027

Cel IV: Podniesienie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Nr	Cele operacyjne	Planowane działania	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy zadania	Okres realizacji
1	Podniesienie wiedzy i rozwijanie umiejętności osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	1.1. Organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej w oparciu o wytyczne opracowane przez właściwego Ministra, dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym członków ZI i członków grup diagnostyczno-pomocowych	- liczba zorganizowanych szkoleń - liczba przeszkolonych osób	ZI, GOPS	2024-2027
2	Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą i stosującymi przemoc	2.1. Tworzenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia	- liczba godzin przeprowadzonej superwizji, coachingu, doradztwa, wsparcia - liczba osób biorących udział w superwizji, coachingu, doradztwie, wsparciu	ZI, GOPS	2024-2027

VIII Monitorowanie, sprawozdawczość i środki finansowe na realizację Programu

MONITOROWANIE

W ramach monitoringu Programu systematycznie gromadzone będą dane dotyczące występujących / zgłoszonych na terenie zjawisk przemocowych, ich rodzaju oraz realizacji określonych działań programu służących skutecznej walce z nimi. Zgromadzone dane będą służyć sprawdzeniu skali zjawiska oraz efektywności i skuteczności działań programowych. Dzięki zebraniu danych, przeprowadzeniu ich analizy oraz interpretacji, uzyskane informacje posłużą do dalszego planowania i modyfikacji Programu oraz wpłyną na poprawę efektywności i szybkość reakcji na zaistniałe zjawisko przemocy.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławoborzu do dnia 31 marca każdego roku przedstawia Wójtowi Gminy Sławoborze pisemne sprawozdanie z realizacji Programu.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Sławoborze, w tym ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a także ze źródeł zewnętrznych.

IX Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy domowej

POTRZEBY W SFERZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ:

- 1) Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
- 2) Stałe doskonalenie zasobów kadrowych.
- 3) Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.

X Podsumowanie

Przemoc domowa jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Często zdarza się, że z pozoru błaha awantura przeradza się w prawdziwy dramat. Wzrastające odsetki zarejestrowanych sytuacji stosowania przemocy świadczą o tym, iż coraz trudniejsza jest właściwa komunikacja w rodzinach i niewątpliwie koniecznym jest jednoczesne włączenie się wielu instytucji i organów w walkę z tym zjawiskiem. Tylko współpraca międzyinstytucjonalna daje gwarancję skuteczności podejmowanych działań służących zniwelowaniu zjawiska przemocy i ochronie ofiar przemocy. Należy także wspierać specjalistów i inne osoby bezpośrednio pracujące z rodzinami uwikłanymi w przemoc gdyż wzrost ich kompetencji pozwala mieć nadzieję, że szanse uzyskania fachowej pomocy ciągle będą rosnąć.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 r. poz. 1249 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Aktualnie na terenie gminy obowiązuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sławoborze na lata 2021-2025 przyjęty uchwałą nr XXVII/153/20 z dnia 22 grudnia 2020 roku.

W związku z obszerną nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535) i ustanowieniem Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 konieczne jest przyjęcie przez Radę Gminy Sławoborze Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sławoborze na lata 2024-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

Program wyznacza kierunki działań podejmowanych przez Gminę Sławoborze na rzecz:

- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- mieszkańców Gminy Sławoborze,
- przedstawicieli instytucji zobowiązanych do działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Program zakłada łączenie ze sobą aktywności w obszarach inicjowania, rozwijania różnorodnych form pomocy dla osób doznających przemocy domowej, doskonalenia współpracy interdyscyplinarnej z tworzeniem warunków sprzyjających wzrostowi świadomości i wrażliwości społecznej, co stanowi podstawę budowania spójnego oraz funkcjonalnego systemu oparcia społecznego dla osób doznających przemocy domowej.